

Міністерство освіти і науки України
Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла
Туган-Барановського
School of Education and Administration named after Mieshko
I in Poznan (Poznań, Polska)
Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy w
Katowicach (Katowice, Polska)
Wisdom University College (Tirana, Albania)

**VI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«СТІЙКИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ТА МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»**

27 квітня 2023 року

м. Кривий Ріг

УДК (330.5+502.131.1):004.773.7

С80

**Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення: матеріали VI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (27 квітня 2023 р.) – Кривий Ріг: Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2023. 264 с.
ISBN 978-966-385-385-7**

Члени оргкомітету конференції:

Чернега О.Б. – д.е.н., професор, в.о. ректора Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Усарек Владзимеж – доктор, професор, ректор Академії прикладних наук ім. Князя Мешка I в Познані.

Никифоров Р.П. – к.т.н., доцент, перший проректор Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Кожухова Т.В. – д.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи, міжнародних зв'язків та розвитку Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Маловичко А.С. – к.е.н., доцент, декан факультету суспільних наук Варшавської філії Академії прикладних наук ім. Князя Мешка I в Познані.

Неізнана О.В. – к.е.н., доцент, директор навчально-наукового інституту економіки, управління та адміністрування Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Бочарова Ю.Г. – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Координатор конференції:

Лижник Ю.Б. – старший викладач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Матеріали конференції висвітлюють питання, пов'язані з теоретичними і практичними проблемами соціально-економічного розвитку національної економіки та пріоритетами її функціонування.

Матеріали конференції рекомендуються викладачам і студентам закладів вищої освіти, науковцям, аспірантам, докторантам і практикам.

Матеріали друкуються мовою оригіналу. Погляди, висловлені в публікаціях, є позицією авторів. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції та їх наукові керівники.

ISBN 978-966-385-385-7

© ДонНУЕТ
імені Михайла Туган-Барановського, 2023
© Автори тез, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ (ФІЛОСОФСЬКІ, ІСТОРИЧНІ, ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ)	10
Барліт Л.М. АКТУАЛЬНІСТЬ КНИГ В УКРАЇНІ: ДОСЛІДЖЕННЯ ПОПИТУ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ	10
Бухинік О.В. АНАЛІЗ ІНТЕГРАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ В ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	12
Зима Н.О. АНАЛІЗ МУЗИЧНИХ ВПОДОБАНЬ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	14
Клименко К.В., Ухналь Н.М. НЕОБАНКИ ЯК ІНСТИТУТ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ	17
Коломоєць А.О. АНАЛІЗ НАПРЯМІВ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ ТА ІММІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	20
Паустовська Т.І., Гущин Б.М. УКРАЇНА – НАТО: ОСОБЛИВОСТІ, ДІАГНОСТИКА ПАРТНЕРСТВА ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА	22
Туз Ю.В., Гростянська К.М. ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	25
Федотова Т.А. СТІЙКИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: СТРУКТУРНІ АСПЕКТИ	28
Халіна В.Ю., Колбасинський Ю.В. СТАЛІЙ РОЗВИТОК: ЩО АКТУАЛІЗУВАЛА ВІЙНА?	30
Чала Т.Г. УНІФІКАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ПІДХОДІВ ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ, УПОРЯДКУВАННЯ ТА УЗГОДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ВИРОБНИЦТВА СТАТИСТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	32
СЕКЦІЯ 2. МАКРОЕКОНОМІЧНА ДИНАМІКА: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ	36
Yeliseiev Ye.Yu. THE AIMS OF INFORMATIZING EDUCATION IN UKRAINE AND THE WORLD	36
Акуленко О.М. КОН'ЮНКТУРА РИНКУ ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ УКРАЇНИ	39
Базаєва Д.П. АНАЛІЗ СТАНУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	41
Бондаренко О.О. АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ДИНАМІКИ ФОНДОВИХ РИНКІВ ЗА УМОВ ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ	43

Дугінець Г.В., Бубаренко А.І. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ПРОДУКЦІЄЮ ВІЙСЬКОВО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ	46
Кінах Б.С. АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ВИРОБНИЦТВА ХЛІБОБУЛОЧНИХ ТА КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ В УКРАЇНІ	49
Князевич А.О., Крайчук С.О., ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС	52
Колмакова О.М. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	55
Колмакова О.М., Кієнко Д.А. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	57
Колмакова О.М., Лисенко Б.С. ОПТИМІЗАЦІЯ МОДЕЛЕЙ ЗАКУПІВЕЛЬ, ПОСТАЧАННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ МАТЕРІАЛІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	59
Кротова А.М., Лижник Ю.Б. АНАЛІЗ ДИНАМІКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ МАШИНОБУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	61
Літвін А.В. КОН'ЮНКТУРА РИНКУ БЕЗАЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ УКРАЇНИ	63
Лохман Н.В., Берідзе Т.М. ЕКСПАНСІЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ	66
Мірошниченко П.Д., Цибань А.О. ГЛОБАЛЬНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	68
Халіна В.Ю., Абеленцев Є.В. АДАПТИВНИЙ РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ НА ЗАСАДАХ СТІЙКОСТІ	71
Хмелик В.І. ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ	73
Цибань А.О. ВАЛЮТНО-КУРСОВА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	76
СЕКЦІЯ 3. РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В АКТИВІЗАЦІЇ ЧИННИКІВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ТА СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	80
Воробйова Ю.М. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗВИНУТИХ КРАЇНИХ	80
Григорян О.О. БАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНО – ІННОВАЦІЙНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ПОВОЄННОГО ПЕРІОДУ	82

- Японії – розбірливість в потенційних інвесторах, їх можливостях;
- Франції – політику зниження ризику вкладених в інвестиційні фонди грошових коштів;
- Великобританії – ефективність пільгової політики для інвесторів;
- Німеччині – систему попереднього повідомлення влади і так далі [2].

Отже, характеристики інвестиційної політики розвинутих країн свідчать про використання різноманітних методів та інструментів для регулювання інвестиційної діяльності. Основними методами є регулювання обсягу капіталовкладень, вибіркоче стимулювання капіталовкладень, пряме адміністративне втручання та державні інвестиційні замовлення. Розвинуті країни активно використовують ці методи з метою забезпечення стабільного та прогнозованого інвестиційного клімату, стимулювання розвитку важливих галузей та привабливості для іноземних інвесторів. Вони також зосереджуються на створенні сприятливих умов для підприємництва та інновацій, розвитку необхідної інфраструктури та забезпеченні фінансової підтримки для інвесторів. Крім того, розвинуті країни використовують державні інвестиційні замовлення, коли виникає потреба в управлінні певними аспектами інвестиційної діяльності, що стосуються загальнодержавних інтересів, розбіжностей між приватними інтересами та загальними потребами країни. Наявність розумної політики стимулювання інвестування, гарантій мінімізації ризиків та інших заходів підтримки інвестиційної діяльності, разом з належною інфраструктурою, є ключовими факторами, які сприяють привертанню інвестицій у розвинуті країни.

Список використаних джерел:

1. Гоцуляк, Л. В. Інвестиційна політика розвинених країн в умовах становлення інноваційної економіки. *Ефективна економіка*. 2014. № 9.
2. Пріоритети інвестиційної політики в контексті модернізації економіки України. А. П. Павлюк, Д. С. Покришка, О. О. Молдован, Д. В. Ляпін [та ін.]. К.: НІСД, 2013. 80 с

Григорян О. О., аспірантка
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна

БАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНО – ІННОВАЦІЙНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ПОВОЄННОГО ПЕРІОДУ

Події 2014 року, які призвели до анексії Криму та збройного конфлікту на Сході України сучасні політики вважають основною причиною спаду економічного розвитку нашої держави. Економіка України за оцінкою МВФ 2016 року за паритетом купівельної спроможності 353 млрд доларів посідала 50 місце у світі за розміром ВВП. ВВП країни починає падати у 2016 році, досягає

59,9% рівня 1990 року [7]. З 2000 до 2008 року ВВП країни постійно зростав і досяг 74,2% рівня 1990 року.

Економіка країни знову зазнала кризи під час збройного конфлікту, валютні резерви скоротилися, на 20% знизився ВВП, а інфляція сягнула майже 60%. У 2015 році за рахунок підтримки Міжнародного співтовариства та кредитів МВФ економічну ситуацію вдалося стабілізувати та навіть досягти зростання ВВП. Економіка України потребує нової концепції, реконструкції, яка б відповідала сучасним умовам.

Межа відмінностей між війною і «збройним конфліктом» є досить умовною. Вважається, що поняття «збройний конфлікт» є більш широке та включає поняття «війна». Зазначимо, що війна – це збройна боротьба двох і більше країн, що характеризується формальним актом її оголошення. Війну ведуть країни не заради самої війни, а заради досягнення політичних цілей, «перемога – це політичне поняття». Засіб досягнення конкретної політичної мети – військова мета. Відновлення економіки можна трактувати як комплекс заходів у різних сферах господарської діяльності у різних сферах країни, спрямованих на відновлення на її конкурентоспроможності, підвищення рівня життя людей та попиту як внутрішнього, так і зовнішнього на основі інноваційних підходів і технологій. У війнах XIX століття головною статтею військових витрат були витрати на утримання особового складу і становили $\frac{3}{4}$ військових витрат, а на військову техніку – лише $\frac{1}{4}$ військового споживання. Головними галузями економіки, які забезпечували війну були сільське господарство, легка і харчова промисловості. Економіка не потребувала структурних корінних змін. XX століття внесли зміни в першій світовій війні половина військових витрат була пов'язана зі створенням зброї і військової техніки. Друга Світова війна за цими показниками становила $\frac{3}{4}$ усіх витрат [1].

Згідно з статтями розподілу видатків Державного бюджету України між державними органами, які забезпечують національну безпеку та оборону майже 80% спрямовується на забезпечення функціонування Міноборони України, майже 857,3 млрд гривень у 2023 році [5].

Станом на 2 лютого 2023 року інфляція сповільнилась до 18,7%, а ВВП зріс на 0,3%, завдяки зниженню безпекових ризиків, налагодженню логістики. Через цілеспрямовані атаки росії на енергетичну інфраструктуру в Україні утворився значний дефіцит електроенергії. Незважаючи на масштаби пошкодження, енергосистема продемонструвала гнучкість та адаптивність, економіка працює на менших рівнях потужностей. Економіка у 2024 – 2025 роках відновлюватиметься завдяки зниженню безпекових ризиків, активізація інвестиційної діяльності в умовах налагодження виробничих і логістичних процесів [3].

Наукою встановлено, що за період з 3600 років до н.е. й до 1980 року н.е. було 14 550 великих і малих війн. Наукове визначення війни було надано німецьким військовим теоретиком К. фон Клаузевіц 1780-1831 роки: «Війна є нічим іншим, як продовженням державної політики іншими засобами» [1]. У війнах загинуло та померло від голоду та епідемій більше 3.6 млрд людей. Наслідуючи досвід країн відновленню передуює політичне рішення, яке

базується на національному патріотизмі та геополітичній доцільності щодо визначення моделі розвитку України. Заходи, які потрібні для успішної реконструкції економіки країн:

створення спеціальних економічних зон,

розробка і реалізація концепції, реконструкції економіки країни з урахуванням геополітичної ситуації, заснованої на інноваційному розвитку,

визначення пріоритетних інноваційних галузей розвитку, які конкурентоздатні на зовнішніх ринках,

прийняття відповідних законів щодо трудових ресурсів та розробка ефективної соціальної політики

розробка механізмів впровадження інновацій.

Особлива увага згідно «Плану Маршала» приділяється секторам економіки енергетичній та паливно-енергетичній галузям та нетрадиційним джерелам енергії згідно з екологічними нормами, аграрно-промислового комплексу, використання у металургійному комплексі новітніх технологій, які дозволяють виробляти «зелену» сталь за допомогою зеленого водню та електроенергії замість вугілля, з використанням циркулярної економіки, хімічної та екологічної безпеки та використанням «зелених» робочих місць, трудових ресурсів [4].

Рисунок 1 – Впровадження інновацій на промислових підприємствах.

Джерело: складено автором за даними [2]

Інноваційна активність підприємств різко знизилась з 1758 одиниць у 2012 році до 329 одиниць у 2021 році. Кількість підприємств, що впроваджували інновації теж скоротилися з 1371 одиниці до 711 одиниць у 2020 році [2].

Постає питання розроблення єдиної дорожньої карти розвитку науки та інновацій, де інновації займатимуть провідне місце у політико-економічному

просторі відновленої економіки України. Основою інноваційної сфери покладено на дослідників теоретиків та практиків [4].

Інноваційний розвиток економіки у постраждалих регіонах може забезпечити створення спеціальних економічних зон і науково-виробничих парків, це створення стимулюватиме розвиток виробництв, заснованих на передових технологіях, створенню робочих місць, зростанню обсягу експорту.

Наша країна далека від глобальної катастрофи, тотальної розрухи під час Другої світової війни. Економічна ситуація в країні не може наблизитися до показників таких країн, як Грузія, яка під час воєнних дій демонструвала мінімальне, але зростання. Забезпечити економічне зростання в нашій державі може як найшвидше завершення воєнних дій і стрімке проведення реформ, спрямованих на відновлення економіки. Виділяти пріоритетні галузі та сфери, які були б спрямовані на розвиток. Президент НАН України Б.Є.Патон пропонує зосередити насамперед на новітніх наукомістких технологіях і матеріалах розвитку космічної, ракетної та інших галузях техніки [6].

Україна стає на новий рівень економічного партнерства, соціально-економічного відновлення після економічних криз, щоб гідно працювати з країнами Східного партнерства, які трансформуються у єдиний інтегрований простір.

Список використаних джерел:

1. Григорян Г.М. (2002). Власність: історія та сучасність: монографія. Харків. ХГЕУ. 188 с
2. Державна служба статистики. Економічна статистика. URL:https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm (дата звернення: 28.04.2023)
3. Інфляційний звіт, січень 2023 року: Національний Банк України URL:<https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-sichen-2023-roku> (дата звернення: 28.04.2023)
4. Писаренко Т.В., Кваша Т.К., Мусіна Л.А., Паладченко О.Ф., Молчанова І.В. (2023). Стан інноваційної діяльності та реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності за період 2012-2021 рр.: Науково-аналітична записка УкрІНТЕІ. URL: http://www.uintei.kiev.ua/sites/default/files/az_stan_innovaciynoyi_diyalnostiyi_2012-2021.pdf (дата звернення: 28.04.2023)
5. Про Державний бюджет України на 2023 рік: Закон України № 2710-IX від 15.04.2023 року. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text> (дата звернення: 28.04.2023)
6. Сорока М. По фронту науки – революційно: неповторний стиль Бориса Патона URL:[https://www.ukrinform.ua/rubric\\$society/2352593\\$po\\$frontu\\$nauki\\$revolucijno\\$nepovtornij\\$stil\\$borisa\\$patona.html](https://www.ukrinform.ua/rubric$society/2352593$po$frontu$nauki$revolucijno$nepovtornij$stil$borisa$patona.html) (дата звернення: 28.04.2023)
7. Хасцька, О. П., & Вертелецький, М. В. (2018). Аналіз динаміки ВВП України та інших країн світу. *журнал "Ефективна економіка"*

Наукове видання

**СТІЙКИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Збірник матеріалів
VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(Кривий Ріг, 27 квітня 2023 р.)

Тексти друкуються в авторській редакції

Відповідальні за формування збірника:
Лижник Юлія Борисівна, Бочарова Юлія Геннадіївна

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 15,4

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р